

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

תפלה כמפתח לעבודת ה'

"ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה' עד באנו שמה" (יכ)

טרם הסתלקותו של אחד מצדיקי הדור שאלוהו תלמידיו: "רבנו, ממי נלמד מעתה ארחות חיים?" השיב להם: "אל הסתופפו בצלו של רב שיעניק לכם עצות כיצד לעבד את ה'. למדו רק ממי שיבהיר לכם כי אין עצה ואין תבונה לכה, כי אם להתחנן ולבקש מהבורא שיחן אתכם בחכמה ויבדעת ללכת בדרך הישר".

על פי מעשה זה דרש רבי משה גרינוולד רבה של חוסט את הפסוק שלפנינו: "ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה' - לא נוכל לעבד את ה' פראוי, "עד באנו שמה" - עד אשר נגיע להפירה בכך שאכן: "ואנחנו לא נדע" מעצמנו את הדרך הראויה לעבד את ה', מבלי שנתפלל ונבקש על כך מהבורא ויתברך.

ערוגת הבשם

תפלה מוכח 'החדש הזה'

"החדש הזה לכם ראש חדשים..." (יב)

דרש רבי משה ליב ליטש רוזנבוים מפרשבורג:

אמר הקדוש ברוך הוא למשה ואהרן: "החדש הזה שבו יצאתם ממצרים, יהיה לכם" - בעבורכם, "ראש חדשים" - ראש לכל הדברים שיתחדשו עליכם. שאף אם חלילה יחטאו ישראל לפני, תמיד תוכלו להתפלל בעדם וללמד עליהם זכות שיצאו זכאים בדיו. כפי שבמצרים אף שהיו ישראל שקוונים במ"ט שערי טמאה ולא היתה להם שום זכות, בכל זאת זכו לראות נסים ונפלאות עד אין מספר. ואכן, כך מצינו שהתפלל משה לאחר חטא העגל (שמות לב א): "למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים".

אמרות ה' ויכרא

סגלות ברפת הלבנה

"החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (יב ב)

"הראיה [ה' למשה] לבנה בחדושה, ואמר לו: כשהיחר מתחדש יהיה לך ראש חדש" (רש"י ע"פ מכללתא מס' דפסחא א).

חכמים תקנו שהרואה את הלבנה בחדושה יברך 'ברפת הלבנה' (סנהדרין מב א). וכתב הבני 'שישכר' שתקנת חכמים זו היא בכלל מצות קדוש החדש. רבים אף מכנים אותה בשם 'קדוש לבנה' (ראה רמ"א א"ח תכו ב).

סגלות רבות הובאו במקורותינו למימימים תקנה זו כהלכתה, להלו כמה מהן:

רבי אליה שפירא מפרגא מביא בחבורו המפרסם 'אליה רבה' מעשה באדם שפגעו בו שודדים בלילה ובקשו להורגו. בקש מהם שיגיוהו לקים מצוה אחת טרם יבצעו בו את זממם, והסכימו. כיון שהיה זה בתחילת

'אמן' מוציאה מחשך ומאפלה

"ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים" (יכ)

דברים נוראים נאמרו בזהר הקדוש (נלך רפ א) על אודות עש המזלזל בעניית אמן. לאחר שמתאר את המזלזל התחנן בגיהנם שעליו אמר שלמה המלך (משלי טו א): "שאל ואבדון נגד ה'", כותב זההר: "להיה אתר נחתי להנהו גברי דמבזי לאתבא אמן, ועל אמן סגיאין דאתאבדו מניה, דלא חשיב להו..." [למקום ההוא (מזלזל) התחנן שבגיהנם הנקרא 'שאלו ואבדו') מורידים את האנשים הפובים עניית אמן, ודנים אותם בגיהנם על אמנים רבות שנאבדו מהם מתוך שלא החשיבו אותו]. (ראה רבנו בחיי שמות י"א).

הוסיף וכתב רבי חיים ויטל: האות הראשונה בתבת 'אמן' היא אָלֶף, אָלֶף־ף בשנוי אותיות היא אָפֶל, כלומר: חשך כפול כחשך שהיה במצרים (ראה רש"י כאן). לפי שהמזלזל בעניית אמן סופו להיות נדון במזלזל שביעי שבגיהנם, שמשם נמשך החשך במצרים.

על פי האמור דרש האדמו"ר רבי מאיר מדז'יקוב: לפיכך לאחר מפת חשך (יא ח) נאמר: "צא אתה וכל העם..." - 'צא' בגימטריה 'אמן'. רמז לכך שהמקפיד על עניית אמן יציל מהחשך ומהאפלה שבהם נדון המזלזל בעניית אמן.

יש להוסיף כי מלבד שהמקור את עניית אמן מונע עצמו מלפל לחשך ולאפלה, בכחה של עניית אמן אף להוציא מן הגיהנם את מי שכבר נדון בו. כפי שגלה אליהו הנביא זכור לטוב (תנ"א ויטא כ): "אומר דוד [קדיש של] אגדה לפני הקדוש ברוך הוא... ופושעי ישראל עונין אמן מתוך גיהנם. אומר להן הקדוש ברוך הוא למלאכים: מי הן הללו שעונין אמן מתוך גיהנם? אומרים לפנינו: רבונו של עולם, הללו פושעי ישראל שאף על פי שהן בגיהנם בעקה [בצרה] גדולה מתחזקים ואומרים לפניך אמן. אומר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת: 'פתחו להן גן עדן ויבואו ויזמרו לפני, שגאמר: 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים' (שעיה כו א) - אל תקרי 'אמונים' אלא 'שאוברים אמן'".

נסים בדברי המקובל רבי מאיר שורץ מפודוויץ, אשר לאחר שהעתיק בצואתו את דברי הזהר האמורים, המשיך והזהיר את אצאיו: 'בני יקרים, תאמינו. בעת שראיתם זאת בזהר הקדוש כאן ועוד בזהר חדש, תסמרו שערות ראשי, או לי ואוי לנפשי, כפה פעמים אתאבדו מאד מפני כפה אמנים. על פן למען השם! למען השם! מאד מאד תהארו מאד לשמע כל ברכה מן המברך כדי לידע על מה לאתבא אמן פראוי..."

פרי עץ חיים שער פנת אמן ג; 'אמן' נעם; 'נהגות צדיקים' ח"ה עמ' תמה

החדש, עת היתה הלבנה בחדושה, עמד אותו יהודי בדרך בפני השודדים את ברפת הלבנה בכונה עצומה, ונעשה לו נס. בעת שקפץ שלוש פעמים כנהוג באמירת: "כשם שאני רוקד כנגדך... כך לא יוכלו כל אויבי לנגע בי לרעה", נשאה אותו הרוח ונצל ממבקשי נפשו. מתוך כך מביא האליה רבה' שהמברך ברפת הלבנה לא ידאג כלל שימות באותו החדש.

בסדור 'בית יעקב' הובאה סגלה לרפוי כאב שנים: להוסיף לאחר אמירת "כך לא יוכלו כל אויבי לנגע בי לרעה" - "ולא יהיה לי כאב שנים".

רבי אליעזר פאפו מוסיף וכותב שאמירת ברפת הלבנה בכונה היא סגלה למציאת זוג הגון. וסימן לדבר: תבת 'לבנה' היא ראשי תיבות של המשנה הראשונה במסכת תבנות (ב א): "בתולה נשאת ליום הרביעי".

אל"ה רבה או"ח תרנז; סדור 'בית יעקב' ברפת הלבנה; דמשק אליעזר' [לרא' פאפו] ל ד; דרך פסודי' מע' ד חלק הפעשה אות יג

מקור ברפת 'השכיבנו'

"ופסח ה' על הפתח ולא יתן המושחית לבא אל בתיכם לנגף" (יב כ)

במסכת ברכות (ד א) קבעו חכמים כי אסור להפסיק בין ברפת 'גאלה' ל'שמונה עשרה', בין בשחרית ובין בערבית. תמיהה הגמרא: כיצד אם פן אנו מפסיקים בערבית בתפלת 'השכיבנו', ותרצה: ברפת 'השכיבנו' כ'גאלה אריכתא דמא'.

את הטעם שברפת 'השכיבנו' נחשבת כהמשך ישיר לברפת הגאלה, הסביר רבנו יונה בליל ט"ו בניסן, כאשר הפה המושחית בכבדו מצרים, יראו ישראל שמה יגרם החטא ויפה המושחית אף בבתיהם. לפיכך עמדו בתפלה ובזעקה לפני ה' שימים את הבטחתו וישמרם מכל רע. כנגד תפלה זו שהתפללו ישראל בעת גאלתם, נתקנה ברפת 'השכיבנו' שאף מהותה היא תחנה להגנה מכל פגע. ולפי שברכה זו נתקנה כנגד התפלה שהתפללו ישראל בעת גאלתם, לפיכך נחשבת היא כהמשך ל'ברפת הגאלה'.

בעל 'ספר האשכול' מביא בשם רבו רבי יצחק בן מרון הלוי שברפת 'השכיבנו' לא נתקנה לזכר תפלת ישראל במצרים, אלא היא עצמה נאמרה מפייהם ביציאתם. וזה לשונו: "בשעה שיצאו ממצרים ואכלו פסח, אמר להם (לעיל פס' כב): 'אתם לא תצאו איש מפתח ביתו' והבטיחו שלא יתן המושחית לבא אל בתיהם. והיו מתפללים: 'השכיבנו ה' אלקינו לשלום... והסר שטן מלפנינו ומאחרינו ושמור צאתנו... שהוא מהענין שהיו צריכין'".

'רבנו יונה' ב ב מדה"ה; ספר האשכול' [מהד' נחל אשכול] תפלה וקרי ט ט

ברכות השחר בתחומא - מלוא הפך זכויות

יהודי יקרו!
באמירת ברכות השחר בחברותא הנך מרויח כפלים:
ברכותיך משלמות בעניית אמן,
ומלבד זאת אתה זוכה
לענות אמנים רבות לפני התפלה.

כפלים לתושיה.

ברכות השחר והדף היומי...

לסיים סדרת המאמרים על זכוי הרבים בעניית אמן, ברצוננו להביא לפניכם מכתב ששלח אלינו לאחרונה, בעקבות סיום הש"ס תלמוד בבלי במסגרת הדף היומי, מגיד שעור חשוב האוכה בכל בקר למסד שעור בדרך היומי לפני התפלה, הרי הוא לפניכם בשנוי עריכה מתבקשים:

לכבוד הצוות הנכבד של 'בני אמונים' ובראשם מנכ"ח הרבים, הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א,

בעשור האחרון זכיתי לשמש כמגיד שעור בדף היומי באחד מבתי הכנסת הגדולים באזור מגורי, מדי בקר בשעה שש בדיוק, כבר יושבים המשתתפים במקומותיהם, והשעור נמשך פארבעים וחמש דקות תמימות גדושות ברתחא דאורייתא, בסיעתא דשמיא.

לקראת סיום הש"ס והתחלתו המחודשת, על פי הצעת ידי, חלקתי למשתתפי השעור דפי 'משוב' שבהם בקשתי, בין היתר, להציע רעיונות לתועלת לכלל המשתתפים ולהוסיף חילום לאורייתא.

כשקראתי את המשובים הפתעתי גדולת, שפמיה מהם כגון לדעה אחת והתייחסו באופן בולט לאותו נושא, הלומדים טענו, כל אחד בצלו, כי בעוד הם מתאמצים לבא לשעור בכל בקר במסירות נפש ואף משתדלים להקטיב היטב, למרבה האכזבה החקר יותר חקוק בזכרונם למשך פעונו ספורות עד ימים ספורים בלבד. 'היינו שמחים לראות יותר תוצאות למאמציו', הביעו את תודתם, ואני הבנתי היטב לגבי.

ביום המתן התחנתי לדבריהם. נסיתי להציע להם לחזור בכל יום על הנלמד, ולקל הפחות בשבת, אך נראה היה כי ההצעה לא נהיחה את דעתם; היו מהם שטענו כי הם עושים זאת, וללא הועיל, והיו שטענו כי אינם מוצאים לכך זמן.

התחלנו את השעור במסכת נדה דף ע' עמוד א', וכאשר הגענו לעמוד ב' קבלנו בהפתעה תשובה לשאלתנו. זה הלשון הנקרא שם: 'שאלו תלמידיו את רבי אלעזר... מה יעשה אדם ויחפש? אמר: לך! ירבה בישבתי וימעט בסוחרה. אמרו: הרבה עשו פן ולא הועיל להם! אלא: בקש רחמים ממי שהחכמה שלו, שגאמר: כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה'.

קראתי את דברי הגמרא בהטעמה, ונדמה היה שהשומעים הבינו; כד: להצליח בלמוד התורה אין די 'להרבות בשיבה', אלא יש לבקש רחמים ממי שהחכמה שלו.

במשך היום המשכתי לחשב על הדברים. נסיתי לנצל את ההתעוררות שנגרמה כתוצאה מלמוד הגמרא ולהפשי רעיון שייכל להזכיר לנו בכל בקר להתפלל על הצלחת הלמוד. בהשגחה פרטית מפלאה, בעודי שקוע בהרהורי הזמן ליד העלון שלך, ולפתע הבריק במוחי רעיון; השעור מסתים כרבע שעה לפני התפלה. הבה נתפס בכל יום מיד לאחר השעור למשך קהמש דקות ונאמר את ברכות השחר בהברותא.

בבקר שלמחרת הצעתי את הרעיון לחברי השעור, וכלם קבלו אותה בשמחה. היו מהם, ואני בתוכם, שכבר נהגו כך מזה זמן, אך עתה שמתנו להקדיש לברכות השחר קביעות משתפת.

כשראיתי שהרעיון התקבל בהתלהבות, החלטתי לשוב ולדבר עליו בדרךשה שהתכנתי למסד במעמד סיום הש"ס לכלל לומדי השעורים בבית מדרשנו, ובסיעתא דשמיא הצלחתי. אני שמח לשתף אתכם בדברים:

מסכת נדה מסתימת במאמר שאנו אומרים בכל יום בתפלה: 'תנא דבי אליהו: כל השונה הלכות בכל יום - מכתב לו שהוא בן עולם הבא...'; הבטחת: 'בן עולם הבא' מתקשרת במידת 'לאמן', הן בכך שאמרו חכמים (סנהדרין ק"ב): 'מטון מאימתי בא לעולם הבא...? משה ישינה אמן' - והרי הפרק האחרון בש"ס נקרא 'תינתן... והן בכך שאמרו (שבת קט"ב): 'כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן'. מלבד זאת סופי התבות: 'בן עולם הבא' הם 'אמן', ו'הבא' - ראשי תבות 'ברכות השחר' ו'בני אמונים'...

המסכת הראשונה בש"ס היא 'ברכות'. היא מכנה כך על אף שהלכות ברכות הובאו בה רק מהפרק הששי ואליה, משום שחכמים בקשו לרמז לנו: אם רצונכם להתחיל את הש"ס ולהצליח לזכור את הלמוד, המתחון הוא אמירת ה'ברכות' כראוי, עם 'אמן' אחריו...

כאמור, הש"ס - כמו כל דבר טוב - מתחיל בכרך ומסתיים ב'אמן'. אולם מסתבר שגם בתחלת 'ברכות' יש 'אמן' - ארבע האותיות הראשונות בש"ס - 'מאמתי' הן בגימטריה 'אמן', ובנוסף: ראשי תבות של הפסוק שבבקבותיו התעוררנו לבקש על החכמה: 'כי י' יתן חכמה מפיו דעת... הם בגימטריה 'אמן'.

הטרחתי אתכם מעט בקריאת מכתבי הארה, אך אני מקווה שהיה בו זכוי הרבים, ומלבד זאת היה חשוב לי לכותבו גם בעבורי, למען אזכר תמיד מהו מקור הברכות - התפלה וה'אמן'!

אשריכם, ורב ברכות על כל פעולותיכם. מגיד שעור מאזור המרכז.

'וּזְכוּ לְרֵאוֹת בְּנִים... עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה'

לפנינו ספור עתיק יומין. שהמסר העולה ממנו זהה למסר העולה מספורים שאנו משתדלים להביא במדור זה: לתפלה יש כח מיוחד. אף מקרים שבדרך הטבע לא היו אמורים להתרחש, התרחשו לבסוף בכח התפלה.

המעשה שלפנינו עוסק בצדיק רבי דוד מלעילוב, שבתאריך ז' בשבט מלאו מאתיים ושש שנים לפטירתו, והוא התגלה וספר מפי האחים הקדושים, הרה"ק רבי אלימלך והרה"ק רבי זושא מאניפולי ז"ע.

האחים הקדושים, רבי זושא ורבי אלימלך, קבלו על עצמם לצאת לגלות כפי שהיה נהוג בימי קדם בקרב קדושי עליון. צדיקי אמת אלו רצו לזכר את נפשם ולסגף את גופם הטהור כדי שיוכלו להתקדם ולהתעלות להשגות רוחניות גלויות יותר ויותר.

עטו אפוא האחים הקדושים על עצמם בגדים בלויים ופשוטים, נטלו את מקל הנדודים והחלו בצעידה משתפת במסע ארץ ומגש שגממם תקופה ארוכה.

בהקפדתם שלא לשהות במקום אחד זמן רב מדי, צעדו האחים בפרחבים, תוף שבכל מקום שאליו הגיעו תרו אחר בית שבתתו מוזהר כדי שייכלו ללון בו. בין לבין, כשהם מסתירים עצמם ונדודים מעיר לעיר ומקפר לכפר, קרבו האחים הקדושים בחקמתם נשמות נדחות לתורה ולחסידות, חקו לזכות נשברים ופעלו ישועות בעבור חולים ונדכאים.

מלבד הרעב והיסורים שלוו את האחים לכל ארך מסע נדודיהם, הן במקרים שבהם נאלצו ללון בבתי גויים, ואף לא פעם אף בעת שלנו בבתי יהודים, מתוך הסתתרו את גולתם, חוו לא פעם השפלות ואף מכות. אף הם קבלו את הכל באהבה, כיסורים המכפרים ומזככים את הנפש.

באחד הימים הגיעו האחים לעירה באילא הסמוכה לעירה לעלוב, וכאשר נכנסו לבית המרחץ ששמענו כי הוא נמצא בבעלות יהודית, מצאוהו כמעט ריק. רק בפנת בית המרחץ ישב ילד קטן טהור עינים ליד שלחן יטון ושגן במתיקות פסוקים מתוך חמש בראשית שהיה פתוח לפניו.

לרב קדשתם והשגתם הבחינו האחים הקדושים כי נשמה מיוחדת וטהורה שוכנת בילד שלפניהם, והדבר היה להם לפלא; היתכן כי להורים כה פשוטים, בעלי בית מרחץ שבו זוללים וסוכאים מדי לילה גויים שכורים, תננת נשמה כה גבוהה?!

יש להניח כי הרוי הם צדיקים נסתרים אשר בשל צניעותם המפלטת ומעשיהם

המפלאים זכו לבו שכזה, סברו האחים בלבם.

היכן הוריד? שאלו האחים הקדושים את הילד הרוי, והלה השיב: "אפוא יצאה לשווק לקנות דבר מה, והיא אמרה שתשוב בעוד שעה קלה, ואבא עיסק בעבודת הכנת השכר וישוב רק בשעת ערב מאחרת".

ברצונם לתהות על קנאם של הצדיקים הנסתרים ולשמע מפייהם כיצד זכו בכן מה מחד, החליטו האחים הקדושים להמתין עד שובם של ההורים לביתם.

רק בשעת ערב מאחרת שב האב לביתו. מסגנון לבושו, מהלוקו ומדידתו נפר היה כי הוא איש פשוט בתכלית. רבי אלימלך ורבי זושא נפו להבין מפיו אם יש איזו הנהגה מיוחדת שבהינה זכה לבו שכזה, אולם הוא לא ידע להצביע על הנהגה מיוחדת שזכתה אותו בבנו. אדברה, נראה היה כי הוא ואשתו יהודים פשוטים הם, המנהלים ארח חיים צנוע ביותר.

נסו האחים לחקור מעט יותר לעמק. הם בקשו מההורים לתאר את סדר יומם, אולי תוף כדי כך ישמעו על מעשה טוב או הנהגה מיוחדת שבגינם זכו לבנם. אלא שגם לאחר שפרטו ההורים את מעשיהם במהלך היום, עדין לא נחה דעתם של האחים הקדושים. הם לא הבחינו בשום סימן גלות מיוחד שעליו נתן לומר כי החשיבהו בשמים כל כך, עד שהפקידו בידיהם נשמה גבוהה שכזאת.

לבסוף נפרדה האשה ואמרה: "דבר אחד שכחתי לציין: בכל שבת, בשעת רעיון דרשוני, בעת שבעלי משורר את הזמר ברוח אדני, יום יום, כאשר הוא מגיע לתפלה שבה מסתיים הזמר: 'הרחמן הוא יברך את עמו... וזכו לראות בנים ובנות בגימטריה ובמציאות...', הוא נעצר וחסר על התפלה שוב ושוב וביחד כננה, כשקולו הולך וגובר, בכני ובדמעות, עד אשר הוא נופל על הארץ כמתעלף. כך הוא נוהג בכל שבוע. זוהי הנהגה היחידה שאותה אני יכולה לציין, מלבד זאת אי לי מה להוסיף."

כאשר שמעו האחים את הדברים נחה דעתם. עתה הבינו היטב מהיכן זכה הילד לנשמה כה גבוהה, שהלא מול בכיות דמעות אין שער בשמים שנותר נעול.

כאשר שבו האחים למקום לאחר שנים מספר, כבר יצא שמעו של הילד למרחוק בקדשותו הייתה, בחקמתו ובבאילות מדותיו. לימים היה לתלמידם והתפרסם כהרב הקדוש רבי דוד מלעילוב זצ"ל - אבי שושלת לעלוב הנפארת.

'הפסקודיך אשיחה ח"ב עמ' מז

בני אמונים

יהודים שִׁמְחָכִים לַבִּקּוּר

בכנס למנהלי התתיים

האם אי פעם הרגשתם תשוּקה עצימה שהבקר כבר יעלה, השמש תזרח, הצפורים יציצו, ואתם תזכו לעמד ולהוציא מפיכם מלה אחת, עצמתית, שתסד בנשמתכם זכות רוחניים, אמונה, בטחון, אהבה עמוקה לבורא, התרפקות והשענות מחלטת על אבא שבשמים, מלה שתציף את עיניכם בדמעות של התרגשות יהודית ושמשעו אתכם בכח לכל היום?!

המלה 'אמן', פשוטו כפשוטו.

אם כן, כנראה שאתם זוכים להמנות על קוראי 'וכל מאמינים' הקבועים. אם לא, אתם מזמנים לצאת אתנו בשורות הבאות למסע שיטעים אתכם על קצה המזלג, מהי ענינת אמן ומדוע רבבות יהודים בעולם כלו מצפים ומשתוקקים מדי בקר, שהם יזכו כבר לבטא את המלה הקדושה הזו בפיהם.

כך הפכתי ליהודי של אמן

"אף פעם לא הייתי מהמתפללים הגדולים", כך בכנות, נפתח ספורו של ר' אפרים (השם בדוי, הספור אמתי), "במשך שנים התפלגה עברה עלי בנפשו מנומם מחי, כבסרט נע, אוטוסטרדה מלוולת. פשוטן שהתפללתי, אבל הבטוי 'בגוף בלי נשמה' כאלו נכתב במדק פרי לתאר את יבש תפלותי.

"לא הייתה שום סבה שלא אראה כך גם בגיל שמונים, אלמלי התנדעתי, דרככם, לחשיבותה של אמירת 'אמן' בכונה, בכמות ובאיכות. בקר אחד החלטתי לנסות.

"אחרי כמה ימים אמרתי לעצמי: 'רגע, אפרים, 'אמן' אתה אומר בכונה ובקול רם, ומה עם שאר התפלה?' לא אלאה אתכם, אבל בתוך תקופה קצרה התפלות שלי הפכו למשהו אחר, לתורה רוחנית מרוממת. האם אתם חושבים שזה נגמר בתפלה? אתם טועים. התרוממות הנפש הזו, הקשר העצמתי עם אבי שבשמים, מליים אותי לאורך כל היום כלו, מבקר עד ערב.

"הפכתי לאיש אחר", רעד קולו של ר' אפרים בהתרגשות, "הפכתי ליהודי של אמן".

אמן - התמצית של היהודי

מי שזוכה להחשף לאוצרות 'בני אמונים' שהתגלו בשנים האחרונות, בין היתר מעל במה זו, לא זוקף גבה לשמע הספור הזה. הוא לא מפתע איך יכולה מלה אחת לנער נשמה מאבקת של יהודי, לרומם ולהגביה אותו לפסגות רוחניות תוך תקופה קצרה, כי מי לא 'אמן' יכולה להולל זאת.

אמן היא התמצית של התפלה, אמן היא התמצית של היהודי.

אפשר לומר את המלה הזו אלפים ורבבות של פעמים בלי כונה וללא מחשבה. אבל רק כשמתחילים לומר אותה בכונה, מתוך חבור פנימי ומחשבה על מה בעצם אנחנו אומרים, כפי שהגוישו לנו חז"ל 'כל העונה אמן בכל כחו', אז מתחיל הפלא לפעל, רק אז.

"אנשים", כך כותב המקביל רבי אהרן הזקן זי"ע, מןמדינוני המקבילים שחי לפני כאלף שנה בספרו "אגרת הטעמים": "אינם יודעים כי בתבת אמן יש בו קיום וחזק כל העולמות, והעליונים והתחתונים בכללם תלויים במלת אמן, כי התחלת שבה ומקור וגרם המעלות מכל הברכות... מה שאין הפה יכול לדבר והלשון לספר..."

"כי כל שמות הקדושים כלם באחד פלולים בלולים סגלים נסתרים מכסים כוונת אמן. התבה הזאת הטהורה והקדושה מקורה ימרה מפנינים, לפיכך יהיו נזהריו, מזהיריו, וזיוו בהשתדלות בעיון נמרץ, כל מי אשר בשם ישראל יבנה לשמור הקדשה הזאת בכל כחו..."

גם אנשים קטנים כערכנו, שאינם יודים לסופן של המלים הקדושות והנסתרות האלו, יכולים להרגיש ולהבין כמה קדשה וסודות עלאיים טמונים במלה 'אמן', מה שמסביר את המהפכה הרוחנית שבכחה להולל בלבו של יהודי העונה אותה בכונה ובכל כחו.

בזכות 'בני אמונים'

חכמינו ז"ל למדו אותנו דבר נוסף בנוגע לכמות האמנים שצריך לענות מדי יום, שהיא תשעים אמנים, כמנן 'צדיק', מנן זה נוגע לאמנים שיש לענות על ברכות, מלבד האמנים שיש לענות על קדישים, כדי לצבור פמות של אמנים על ברכות יש דרך כמעט יחידה:

בכנס לילדי בני אמונים בניו יורק

בכנס לאלפי רבני בני הישיבות

ברכות השחר: בקול, בכונה, בתבונה ורחמי

היבט ייחודי
התפלה היא זמן קדוש ויחיד. זה הזמן שבו אנחנו מתחברים אל הבורא, אל אבינו שבשמים, ואל כלל העולמות. זה הזמן שבו אנחנו מבינים את חשיבותה של אמירת 'אמן' בכונה ובתבונה.

היבט ייחודי
אמירת 'אמן' בכונה ובתבונה היא זמן קדוש ויחיד. זה הזמן שבו אנחנו מתחברים אל הבורא, אל אבינו שבשמים, ואל כלל העולמות. זה הזמן שבו אנחנו מבינים את חשיבותה של אמירת 'אמן' בכונה ובתבונה.

היבט ייחודי
אמירת 'אמן' בכונה ובתבונה היא זמן קדוש ויחיד. זה הזמן שבו אנחנו מתחברים אל הבורא, אל אבינו שבשמים, ואל כלל העולמות. זה הזמן שבו אנחנו מבינים את חשיבותה של אמירת 'אמן' בכונה ובתבונה.

היבט ייחודי
אמירת 'אמן' בכונה ובתבונה היא זמן קדוש ויחיד. זה הזמן שבו אנחנו מתחברים אל הבורא, אל אבינו שבשמים, ואל כלל העולמות. זה הזמן שבו אנחנו מבינים את חשיבותה של אמירת 'אמן' בכונה ובתבונה.

על עצמה, חברה שלק תהיה בריאה. והחברה הבריאה בזכות עניו אמן, בזכות שהיא שמרה על המצוה שקבלה על עצמה."

שבת בא, שבת של אמונה

ורעיון נפלא לסיים: אנו עומדים השבוע בפרשת 'בא', שבה מספר על גאלת בני ישראל משעבוד מצרים בזכות אמונתם האיתנה בה' יתברך, שבת שאין מתאים הימנה כדי להעלות על נס, לציון את 'מהפכת האמן' של 'בני אמונים' (שדורשי רשומות מצאו לו רמז בראשי התבות של הפרשה, ב"א - בני אמונים).

היה זה מרו הסבא מסלבודקא, רבי נתן צבי פינקל, שבאחת משיוחתי הציב שאלה בפני תלמידיו. "חכמים, כידוע, הפליגו מאד בהמרת עניו של מי שאינו עונה אמן, ונשאלת השאלה למה?"

"אלא", ענה הסבא בעצמו, "השאלה הזו שגויה מיסודה, היא נובעת מפרשני אדם אינם מעריכים מספיק את פחה של מלה אחת היוצאת מפייהם!

'וכי ביחד זכו ישראל להנאל מטמאת מצרים? רק בזכות האמונה שלהם בקדוש ברוך הוא! בזכות זה שלגו דעתם כי הם מאמינים בה' ובכחו. וגם היום, כשיהודי שומע את חברו מברך 'גואל ישראל' והוא עונה אמן בכונה, הריהו מקרב את הנאלה. הוא מעיד שהקדוש ברוך הוא לא רק 'גאל' את ישראל, אלא כבר עכשו הוא 'גואל', עוסק בקרוב גאלתם.

'כלום פלא הוא', סים הסבא, "מדוע החמירו חז"ל בעיונו של אדם שלא עונה אמן, שגורם להפסד מקרוב הנאלה?!"

אין לנו עסק בנסתרות, אכל בטוחנו שהקמתו של 'בני אמונים' שכלו קדש להגברת תודעת ענית ה'אמן' בדורנו, דור עקבאת דמשיחא, הוא מסממניה המבהקים של הנאלה הקרבה, כפי שאמר מרו בעל 'שבת הלוי' שלגו את 'בני אמונים' מעת הקמתו בדרשה שנשא בכנוס הראשון שנעשה לחזקת ענית אמן - באלול תש"ע:

"איתא בספר חסידים (רסא) שמצוה שהיא מונחת ואין לה עוסקים, וכן מסכת שאין בני אדם רגילים ללמד בה, הרי היא בבחינת 'מת מצוה', ועל האדם להתחזק ולאהז במצוה זו ובלמוד זה דוקא.

אף אנו נאמר הכא, מנהג ישראל קדום היה, שהיו אומרים את כל ברכות השחר בצבור, גם את סדר הברכות שלפני ברכת 'הנותן לשכוי בינה' ואילך, והיו כל הקהל מברכים הברכות בצותא תנא, האחד מברך וחברו עונה אחריו אמן, ואחרי כן היו מתחלפים, זה מברך ומשנהו עונה על ברכתיו. מנהג זה נשתפח בתקופות האחרונות, וידידנו החשוב רבי יעקב דב מרמורשטיין הי"ו, זכה לאחז בעצ החיים של זפוי הרבים, בפעלתו לחזק ענית אמן וברצונו להחיות וליסד מחדש מנהג קדום זה, בבחינת: 'שכחום וחרו ויסדום' (שבת קד א).

תקנו גדול זה, לחזק ענית אמן, זכיה עצומה יש בה, והיא דרגא לקראת משיח צדקנו לפי שנותנים בזה הנדמנות חדשה של קבלת אלקות וקבלת האמונה בכלל ישראל."

ימקאן יוצאת הקריאה לרכבות הקוראים: בשבת מיחדת זו, הבה נתחזק כלנו באמירת ברכות השחר בחברותא, מתוך הודיה לבורא עולם על חסדיו. הבה נשתדל ששל כל ברכה היוצאת מפינו, יהיה מי שיענה אחריה אמן כראוי, ואני בעזרת ה' נזכה כלנו במהרה לישועה ולגאלה כללית ופרטית.

שבת שלום, יהודים בני אמונים!

ההכנסות מיחדת של ראשי הישיבות לחזק ענית אמן

לענות 'אמן' אחר ברכות השחר של כמה יהודים. הדבר נכון במיוחד לאור המובא בספרי המקבלים שיש לענות אמנים אלו עוד לפני תפלת שמונה עשרה.

אם לפני עשר שנים הייתם נגשים ליהודי בבית הכנסת ומבקשים לענות 'אמן' אחר ברכות השחר שלו, יתכן מאד שהוא היה משפד אתכם במבט של 'לא כל הרוצה לטל את השם יבא ויטל', אלא שבשעשור האחרון השתנה המצב לחלוטין בזכות 'בני אמונים'.

עשור בלבד חלף מאז התחלת הפעילות, והמהפכה בתחום היא כבר עקדה קמית.

יהודים העומדים ועונים 'אמן' בקול רם על ברכות השחר של חבריהם - הם כיום חלק בלתי נפרד מתפלת שחרית בכל בית כנסת, ובעקרה, המודעות לענית אמן כדבעי, ברצינות ובכונה, כדרך חיים, הולכת והופכת לנחלת הכלל. והיד עוד נטויה, בעזרת ה', בתכניות ורעיונות מבית 'בני אמונים', שאינו חדל להפתיע ולחדש.

עדותה של הרבנית קניבסקי עליה השלום

בתעוד מרגש, שבועות ספורים לפני פטירתה, ספרה הרבנית קניבסקי ע"ה במיחד ל'בני אמונים' על מנהגה לארוך שנים רבות להשכים מדי בקר ולומר ברכות השחר באוני בעלה שיבלחט"א, מרו שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, כשהוא עונה אמן על ברכתיה:

"יום אחד בא אלי אברהם יקר וספר לי שאברהם יקר מאד, הרב הורוביץ, שהיה לומד בבולל 'חיון איש' בו לומד בעלי שליט"א, ונפטר מאד צעיר, בא אליו בחלום ואמר לו: 'דע לך שבשמים מאד מאד מקפידים שאנשים מוזלזלים בענית אמן'. שמעתי את הספור מאד מאד מאד נדהמת ונתרשמתי אמרתי, אנהני יכולים עוד פחיים לעשות משהו בשביל זה.

והיות שבאים להתפלל בבית הכנסת שלנו 'לדרמן' ביום אחד חמשים נשים החלטנו שכל אחת תבא לבית הכנסת לפני ברכות השחר, וכל אחת אומרת חמש עשרה ברכות, ואז מסתבר שכל אחת זוכה להגיד אמן על כמה מאות ברכות כל יום. ומפעם לפעם זה מתברר בלי עין הרע וזה כבר הגיע עכשו למספר מאד גדול, ברוך ה'.

בעלי שליט"א כל בקר לפני שאני הולכת לתפלה - הוא הולך מאחר יותר, הוא צריך להניח תפלין - קורא לי ואומר את ברכות השחר שהיה עוד חמש עשרה אמנים.

יש הרבה ספורים ספור אחד מאד מאד מרגש: ילדה אחת התחממה ורצתה לעשות משהו לעלוי נשמת אבא שלה. היא לקחה על עצמה לא לאכל ולא לשתות עד שלא יהיה מי שיאמר לה אמן. אני ספרתי לבעלי שליט"א והוא אמר שזה מדי דבר גדול, אכל היא לקחה על עצמה, וילקה אחד היא היתה מאד צמאה והיא חפתה וחפתה, אולי משהו יבא ואף אחד לא הגיע. והיא הלכה לישון צמאה.

באמצע הלילה היא הולמת שאבא שלה באה אליה בחלום ואמרת לה תדעי לך שעשית רעש גדול מאד בשמים וזכות זאת תעמד לך... ויש חברה שהיתה לה את המחלה, והיא היתה מאד מאד חולה, וממש הרופאים התנאשו ממנה ובזכות שכל כך התגברת